DEĞERLENDİRELİM

İslam alimlerinin görüşlerinden hareketle İslam'ın müziğe bakışını değerlendiriniz

mezhebinin önde gelen âlimlerinden İbnü'l-Arabî şöyle demiştir: "Gınâ, âlimlerin çoğuna göre gönülleri coşturan bir eğlence olup, gerek Kur'an'da gerekse Sünnet'te bunun haramlığına dair bir delil yoktur. Hatta sahih bir hadiste, gınânın mubah olduğuna delil vardır. Müziğin haramlığı konusunda rivayet edilen bütün hadisler sened ve yorum bakımından geçersiz olduğu gibi, bu konuda getirilen ayet yorumları da geçersizdir."[30]

Netice itibari ile müziğin mutlak olarak yasaklanmadığı, aksine mubah bırakıldığı sonucuna ulaşılabilir. Çünkü İslam dini insanın maddi ve manevi/estetik ihtiyaç ve arzularını meşruiyet çerçevesinde karşılamasını mubah görmüştür. Bu nedenle birçok âlim müziği içerik, icrâ edildiği ortam ve vesile olduğu hususlar gibi açılardan değerlendirmişlerdir. Bu açıdan müziğin meşru olması için dinin temel inanç, amel ve ahlak ilkelerine aykırı olmaması, haramların işlenmesine yol açmaması, başkalarının hakkını ihlal etmemesi, kişiyi yapması gereken görevlerinden alıkoymaması gibi prensiplere riayet edilmesi şart koşulmuştur.[31] Ayrıca sektöre dönüşmemesi ve bir başka milletin hayat tarzını teşvik etmemesi gerekir.

4.4. Oyun ve Eğlence

Eğlence, insanın çocukluğundan ölümüne kadar devam eden bir faaliyetidir. Çocukların oyunları, aynı zamanda birer eğlencedir. Sanat, müzik, tiyatro, sinema, festivaller ve spor oyunları gibi birçok etkinlik eğlence kapsamına girer. Günümüzde eğlenceye dini sebeplerle tümüyle karşı çıkanlar olduğu gibi eğlenmeyi hayatın merkezine yerleştirenler de vardır. Oysa her iki yaklaşım da sorgulanmaya açıktır. İslam'da eğlence amaçsızca harcanan vakit olarak kabul edilmez. Nitekim meşru görülen eğlence türlerinin hepsinin spor yapma, ruhen dinlenme, rahatlama ve sağlıklı yaşam gibi çeşitli meşru amaçları vardır. Dolaysıyla İslam meşru amaçlı eğlence türlerini tasvip etmiş, bizzat Hz. Peygamber bunun örnekliğini söz ve uygulamalarında göstermiştir. Çünkü meşru içerik ve gayeli eğlence, ibadet ve çalışma dışında kalan vakti de faydalı bir şekilde değerlendirmek anlamına gelir.

Hz. Peygamber Dönemi'nde evlilik törenleri ve bayramlarda insanların çeşitli çalgı aletleri eşliğinde eğlendikleri Allah'ın elçisinin zaman zaman insanları buna teşvik ettiği rivayet edilir. Rasülüllah (sav) düğünlerin herkesin duyacağı şekilde, tefler eşliğinde şarkılar söylenerek yapılmasını ve düğün ziyafeti verilmesini tavsiye etmiştir. *"Her kim düğün yemeğine davet edilirse davete katılsın."*[32] buyurarak Müslümanların birbirinin sevinçlerini paylaşmalarını istemiştir. Hz. Peygamber zamanında bayramlarda çeşitli eğlenceler düzenlenmiş, bu gelenek günümüze değin sürmüştür. Hz. Aişe, bir bayramda Habeşlilerin mescitte kılıç kalkan oyunu oynadıklarını ve bunu Hz. Peygamberle birlikte seyrettiklerini, Hz. Peygamber'in oyuncuları teşvik ettiğini nakletmiştir. Ayrıca bu teşvik esnasında Hz. Peygamber'in; *"Yahudiler benim toleranslı Hanif dini ile gönderildiğimi görsün"*[33] buyurduğu nakledilir.

İslam'a göre oyun ve eğlencenin insanlık onur ve haysiyetine yakışacak nitelikte olması gerekir. Ayrıca eğlenme ve dinlenme ihtiyacı, temel inanç ve ibadet ilkelerine aykırı olmamalıdır. Buna göre insa-

30 İbnü'l-Arabî, *Ahkâmü'l-Kur'ân*, III, 1053-1054.
31 Apaydın, Yunus, "Müsıkî", DİA, XXXI, 263.
32 Müslim, «Nikah», 98.
33 Buhârî, "Îdeyn", 25.